

Genoeg is beter

Visie Schouten: op naar kringlooplandbouw!

Op 8 september heeft Minister Carola Schouten van LNV haar toekomstvisie 'Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden' gepresenteerd. Wat houdt het precies in en hoe wil ze dat bereiken? Ook het Planbureau voor de Leefomgeving heeft in juli een rapport over de toekomst van de landbouw gepresenteerd. Hoe past dat allemaal in elkaar? We proberen in dit artikel een en ander met elkaar in verband te brengen.

Visie LNV

De visie van het Ministerie van LNV komt er in het kort op neer, dat er een omslag moet komen van de huidige focus op kostprijsverlaging en opbrengstverhoging naar een focus op minimaal gebruik van inputs als kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen. De oplossing die het ministerie voor ogen heeft is kringlooplandbouw, waarbij de akkerbouw vooral dierlijke mest en compost gebruikt om de gewassen te bemesten en de veehouderij vooral lokaal geproduceerd voedsel geeft aan het vee. Daarbij moet er een nieuw respect worden bereikt van burgers voor de voedselproductie in Nederland en moet er meer samenwerking komen tussen landbouw en natuur. De NAV constateert met tevredenheid dat de minister het jarenlange pleidooi van de NAV voor kostendekkende prijzen voor de boer, effectieve aanpak van oneerlijke handelspraktijken en een veel sterkere positie van de boer in de keten ondersteunt. De minister stelt duidelijk, dat een eerlijke prijs voor de boer een cruciale voorwaarde is om de door haar voorgestelde transitie naar kringlooplandbouw mogelijk te maken!

Hoe te veranderen?

Minister Schouten heeft haar visie gegeven, een stip op de horizon. Hoe dit nieuwe ideaalbeeld te bereiken is nog niet uitgewerkt. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) publiceerde in juli 2018 het boekje 'Naar een wenkend perspectief voor de Nederlandse landbouw. Voorwaarden voor verandering' (www.pbl.nl). Hierin wordt een analyse gegeven van beleid en veranderingsprocessen in de naoorlogse Nederlandse landbouw. Kort samengevat zijn er een aantal factoren belangrijk. In de eerste decennia na de oorlog werd ingezet op productieverhoging en schaalvergroting, o.a. door de overheid gestimuleerd door ruilverkaveling en een fonds voor kleinere boeren die wilden stoppen. Vervolgens volgde een

beleid van privatisering van kennisonwikkeling en -verspreiding. Tegelijkertijd werd de politieke keuze gemaakt voor steeds verdergaande liberalisering door het sluiten van vrijhandelsverdragen waardoor boeren worden gedwongen te concurreren op de wereldmarkt. Dit leidt dan weer tot pogingen om de kostprijs te verlagen door productieverhoging en vergroting van de efficiëntie. Het PBL-rapport spreekt hierbij van een gekozen 'pad' en wijst er uitvoerig op, dat allerlei krachten zoals o.a. financiering en eisen van afnemers het moeilijk maken om van dit gekozen pad af te wijken. De agribusiness heeft hierin een belangrijke sturende rol. Deze zogenaamde 'padafhankelijkheid' maakt het moeilijker om grote omslagen in de landbouw te bewerkstelligen. Belangrijke factor is volgens het PBL tevens, dat de overheid zich wat de landbouw betreft in 'onderhouds sfeer' bevindt: men werkt niet vanuit een politieke visie maar reguleert slechts de gevolgen van de landbouw in milieu- en natuurwetgeving, de beleidsmakers hebben geen directe voeling meer met de boeren en specifieke boerenkennis ontbreekt op de departementen, mede doordat voorlichtingsdiensten zijn geprivatiseerd. Om echte verandering te bewerkstelligen zijn wat het PBL betreft drie dingen nodig: 1. Een stip op de horizon, een toekomstvisie; 2. Heroverweging van de functionele rol van de overheid en 3. Heroverweging van het sturingsinstrumentarium. 'Als de politiek inhoudelijke doelen voor de Nederlandse landbouw wil stellen, dan zal daar dus een functionele overheidsrol bij passen die meer doet dan rechtstatelijk de grenzen bewaken' stelt het PBL. Wat betekent dit nu in de praktijk?

Doel bereiken

Het PBL-rapport verscheen op 5 juli en op 8 september werd aan de eerste voorwaarde voor verandering voldaan: de minister zet met haar visie een stip op de horizon. De minister stelt voor dat boeren, ketenpartners (met name de supermarkten), de consumenten en de overheid afspraken maken over welke resultaten bereikt moeten worden en wanneer. Deze afspraken moeten voorjaar 2019 afgerond zijn. De NAV juicht het toe, dat er gewerkt wordt aan een breed-gedragen toekomstbeeld. Dit komt heel aardig overeen met wat het PBL een 'landbouwakkoord' noemt: 'een gedragen toekomstvisie voor de Nederlandse landbouw en haar deeltakken, waar de verschillende waarden een integrale plek in krijgen

en die Nederland past. Als waarden met elkaar op gespannen voet staan, is vooral een politieke keuze noodzakelijk welke waarden bij de publieke doelen worden gerekend. De toekomstvisie moet passen in de realiteit van grensoverschrijdende markten en internationale afspraken'.

Vrijhandelsverdragen

Juist in dat laatste zit volgens de NAV het addertje onder het gras: door het voortvarend afsluiten van vrijhandelsverdragen door de EU, waarbij men elkaars standaarden moet erkennen, komt de hele door de minister gewenste kringlooplandbouw in gevaar. Als voorbeeld noemen we de recent gesloten (en door premier Rutte toegejuichte) deal van EC-voorzitter Juncker met president Trump om meer (GMO) soja uit de VS in Europa in te voeren, als uitruil tegen heffingen op auto's en staal. Op die manier wordt het hele streven van Nederland en Europa naar gesloten kringlopen in de landbouw en zelfvoorziening wat betreft plantaardig eiwit teniet gedaan. Om werkelijk naar de door Minister Schouten gezette stip op de horizon toe te werken moeten niet alleen de partijen in de landbouw en de consumenten veranderen, maar moeten zeker ook haar eigen collega-ministers en het Europese bestuur bereid zijn van het gekozen pad af te wijken. De NAV herhaalt daarom nog maar eens haar standpunt, dat voedsel te belangrijk is om aan de vrije markt over te laten. Voor een werkelijk kansrijke landbouw die de omslag moet maken van steeds hogere productie naar kringlooplandbouw moet de regering bereid zijn om de keuze voor liberalisering te heroverwegen. We zijn verheugd dat we signalen opvangen dat zowel de ChristenUnie als D66 hierover in ieder geval intern aan het nadenken zijn.

Samengevat stelt de NAV dat de minister met haar toekomstvisie een goede richting aangeeft, maar om de kringlooplandbouw werkelijk realiteit te laten worden, moet het vrijhandelsbeleid worden ondergespit. De NAV zal er op toezien, dat de nieuwe visie niet wordt geïmplementeerd zonder dat voldaan is aan het krijgen van een eerlijke prijs voor onze producten. De extra kosten die implementatie met zich mee zal brengen moeten worden betaald. Dat is de grote uitdaging voor onze minister, want de Nederlandse landbouw draait voor het grootste deel voor een exportmarkt.

NAV

De oogst van het bizarre groeiseizoen 2018 is in volle gang met uitzonderlijk grote verschillen tussen bedrijven en teeltgebieden. Daar waar er na de weersomslag in augustus voldoende regen gevallen is zijn de omstandigheden om rooivuchten binnen te halen goed, of het moe-

ten de moederknollen bij aardappelen zijn die de oogstwerkzaamheden laten stagneren. Maar het grootste verschil zit natuurlijk in de opbrengsten, afhankelijk van of het gewas zich nog tot een aanvaardbaar

niveau heeft kunnen ontwikkelen. Op de zand- en dalgronden zijn de zorgen vrijwel algemeen, met uitschieters tot ver boven de 50% opbrengstderving. De suikerindustrie noteert als uiterste opbrengsten 10 ton tegenover 100 ton biet per hectare... Ook in de kleigebieden zijn er gebieden die een optelsom te verduren hebben gehad van eerst clusterbuien in het voorjaar gevolgd door de ergste droogte sinds 1976. Compensatie vanuit de markt is afhankelijk van de soort teelt: suikerbieten ondervinden een

prijdsip, zetmeelaardappelen een vrijwel vaste prijs en bij de fritessector zit ruim 75% ook al op vaste prijscontracten. Gevoegd bij het feit dat algemeen erkend wordt dat de huidige verzekeraarbaarheid van weerschade verbeterd moet worden heeft de NAV een tweesporenbeleid ingezet:

1. op korte termijn veilig stellen van liquiditeit met vervroegde uitbetaling van de bedrijfs-toeslag én onderscheid maken tussen de echte rampgebieden met inwerking stelling van de WTS (Wet Tegemoetkoming Schadevergoeding);
2. voor de lange termijn verbetering Brede Weersverzekering, veilig stellen positie landbouw in de watervdeling en verbetering positie boer in de aardappelcontracten.

De maatregelen die minister Schouten van LNV in werking heeft gesteld als hulp bij uitstel van belasting en een verklaring van RVO om bij de eigen financier een overbruggingskrediet (tegen rente) te verkrijgen steken schril af bij wat binnen het pakket van de Europese Unie is toegestaan en wat onze buurlanden toepassen. Om de NAV-oplossingen gerealiseerd te krijgen hebben we de inzet van alle partijen nodig, zowel in de politiek als van onze medebelangenbehartigers. Om onbegrijpelijke redenen is

de steun op dit moment nog onvoldoende en ja, grasland herstelt zich weer van de droogte en aldus kunnen veehouders nog extra voer binnenhalen... Wel is er voor de lange termijn steun vanuit de Tweede Kamer van met name SGP en CDA om eindelijk de onterecht hoge assurantiebelasting op de Brede Weersverzekering af te schaffen. Immers, in de ons omringende landen is deze belasting nul of zeer gering en in Nederland kennen we ook andere bedrijfsrisicoverzekeringen die vrijgesteld zijn van assurantiebelasting: transport- en exportkredietverzekering... De oogst op onze voorstellen moet dus nog beter!

Elders in Genoeg is Beter is een analyse gemaakt van de toekomstvisie voor de landbouw vanuit de Rijksoverheid van het PBL en het Ministerie van LNV. Vanuit de NAV is meermalen gepleit om als overheid niet 'in hokjes te denken' maar een geïntegreerde visie te geven die recht doet aan internationale verhoudingen, het consumentengedrag en de inkomensmogelijkheden van de landbouw. De NAV zal hierop blijven hameren, ook richting voorstellen voor een nieuw GLB vanaf 2021, opdat we als sector geen 'misooft' uit al die 'praatcircuit' oplopen...

Teun de Jong

Aanpak oneerlijke handelspraktijken een stapje verder

Nu de Europese Commissie met een voorstel is gekomen voor regelgeving om oneerlijke handelspraktijken (OHP's) aan te pakken, komt er duidelijk meer schot in de zaak. Over deze voorstellen wordt de komende maanden onderhandeld tussen de Commissie, het Europe Parlement en de Raad van Ministers. Als deze richtlijn in de EU is vastgesteld, moeten de lidstaten het in hun nationale wetgeving implementeren. In een gesprek dat de NAV samen met SOMO (Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen) had met vertegenwoordigers van het Ministerie van LNV viel wel op dat nu minister Schouten verantwoordelijk is, er van die zijde een meer welwillende houding is dan onder het vorige kabinet met minister Kamp als verantwoordelijke.

Bij LNV wordt al volop nagedacht hoe de voorstellen in Nederland moeten worden ingevuld. Een opvallend verschil met de werkwijze tot nu toe is dat niet omschreven wordt wat goede handelspraktijken zijn, waaraan bedrijven zich vrijwillig zeggen te gaan houden. In de huidige voorstellen wordt juist omschreven wat oneerlijke handelspraktijken zijn en die worden ook

in de wet vastgelegd. Die OHP's zijn daarmee dus bij wet verboden. Daarmee is een belangrijke wens van de NAV ingevuld en komt er een einde aan het huidige vrijwillige systeem. Een andere wens van de NAV om een onafhankelijke autoriteit in te stellen die toeziet op de naleving van deze wet en waar boeren ook volstrekt anoniem misstanden zouden kunnen melden en die ook serieuze sancties kan opleggen, wordt nog niet één op één overgenomen. Het Ministerie denkt dit als volgt in te vullen:

1. De ACM (Autoriteit Consument en Markt) zal periodiek onderzoek uitvoeren hoe de wetgeving in de praktijk wordt nageleefd. Producenten kunnen anoniem meer algemene misstanden bij ACM melden, waarna de ACM zelfstandig kan besluiten dit wel of niet verder te onderzoeken. Maar de ACM zal geen individuele zaken afhandelen.
2. Een producent kan naar de rechter gaan als hij/zij denkt met een OHP te maken te hebben. Dit kan uiteraard niet anoniem.
3. De producent kan een geschil met een afnemer melden bij de Stichting Geschillen Beleving. Een verdere afhandeling van het

geschil kan uiteraard op een gegeven moment niet meer anoniem. De gedachte is dat voor een producent de stap naar het SGB veel laagdrempeliger is dan een stap naar de rechter.

De NAV had liever een zelfstandige APM gezien waar al deze 3 stappen in verenigd zijn, maar vindt dit voorstel wel al een enorme vooruitgang t.o.v. het huidige vrijwillige systeem en daarmee de moeite waard om te proberen.

Een belangrijk onderdeel van de voorstellen van de EC is dat ook producenten van buiten de EU bescherming genieten van deze wetgeving. In Brussel staat dit nu sterk ter discussie. Voor de NAV is dit wel essentieel. Wij willen niet dat onze collega's buiten de EU meer met OHP's te maken krijgen als we het hier beter geregeld hebben.

De NAV denkt zeker niet dat boeren door het aanpakken van OHP's betere prijzen voor hun producten zullen krijgen, laat staan kostendekkende prijzen. Daarvoor is de mogelijkheid om het aanbod te kunnen reguleren cruciaal. Deze voorstellen kunnen boeren wel een iets sterkere positie in de keten opleveren. **NAV**

Beursnotering voor uien

Op 14 september hebben LTO, NAV en Groente- en Fruithuis met de Landbouwbeurzen gesproken over de uiennotering. De bijzondere situatie van groeiseizoen 2018 leidt behalve tot veel lagere opbrengsten ook tot veel klei-

nere uien dan we normaal gewend zijn. Daarom hebben de beurzen voorgesteld met een extra grofteklasse aan de onderkant te komen (minder dan 30% grof) om toch voldoende transacties voor een betrouwbare beursnotering

mee te kunnen nemen. Inmiddels werken de beurzen Goes, Emmeloord en Middenmeer al een tijdje tot volle tevredenheid met deze werkwijze. In het overleg is afgesproken dat deze aanpassing van de regels in principe eenmalig is, omdat in 'normale' groeiseizoenen deze aanpassing niet nodig is. **NAV**

Deze maand geen NAV-lid in deze rubriek, maar een interview met Geert Pinxterhuis, projectleider van het Actieplan Plantgezondheid. Geert leidt sinds 1 augustus de uitwerking en uitvoering van dit Actieplan voor de Brancheorganisatie Akkerbouw.

Inleiding

Geert Pinxterhuis, 50 jaar, is zelfstandig professional met het werkgebied strategisch advies crisismanagement, (crisis)communicatie en publiciteit in de agro- en foodsector. We spreken Geert op een zonnige ochtend als hij 6 weken bezig is als projectleider van het Actieplan Plantgezondheid. Het Actieplan Plantgezondheid is een initiatief van alle lidorganisaties van de Brancheorganisatie Akkerbouw (BO). Over de inhoud hebben we in dit blad in december 2017 bericht. De eerste vraag aan Geert is om nog even samen te vatten wat het Actieplan precies wil bereiken. Geert: 'Als ambitie is beschreven: koploper zijn in aantoonbaar duurzame teeltmethoden die onze afnemers erkennen en maatschappelijk waardering krijgen. Emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu worden beperkt tot het minimum en onze akkerbouwproducten houden we nagenoeg residuvrij. Rentabiliteit op de korte en lange termijn blijft hierbij leidend. Om deze ambitie te bereiken, zijn vier speerpunten benoemd:

1. De omslag maken naar een weerbaar teeltstelsel waar gezonde, robuuste gewassen en een vitale bodem het uitgangspunt vormen waardoor minder gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn;
2. Verminderen van de milieu-impact met op maat toediening van gewasbeschermingsmiddelen door toepassing van precisielandbouwmethoden en vergroenen van het middenpakket;
3. Bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit en actief medevormgever zijn van een aantrekkelijk landschap
4. Milieuprestaties beter inzichtelijk maken voor de markt. Dit alles moet wel bereikt worden met een goed bedrijfsresultaat voor de akkerbouwers.'

Afnemers

Het Actieplan is op 5 september aangeboden aan Marc Jansen van het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL). Waarom nu pas als het plan in december al klaar was en waarom aan Marc Jansen? Geert: 'De eerste helft van dit jaar zijn al verschillende werkgroepen bezig geweest. Het is mooi om ambities en speerpunten op te schrijven. Om er concreet mee aan de slag te gaan heb je goede indicatoren nodig. Welke aspecten geven correct weer waar we nu staan (nulmeting) en geven vervolgens inzicht in hoe we vorderen op

ons pad naar de ambitie? Indicatoren uitwerken kost tijd. Er lopen overigens ondertussen al diverse onderzoeksprojecten en andere initiatieven die bijdragen aan wat we willen bereiken.

Het Actieplan is aangeboden aan Marc Jansen, omdat het plan duidelijk stelt, dat niet alleen de boeren maar ook de marktpartijen en de beleidsmakers in actie moeten komen om een echte verandering te bewerkstelligen. Bijvoorbeeld: het scharen onder genetische modificatie van nieuwe veredelings technieken als CRISPR-Cas door het Europese Hof, maakt het bereiken van de doelen van het Actieplan veel moeilijker. Het betekent immers dat we niet op korte termijn nieuwe, weerbare rassen zullen hebben.'

We vragen nog even door over het CBL en de supermarkten, want hoe zit dat dan met het verbieden van 26 middelen door Albert Heijn en Jumbo? 'Zo'n aanpak past niet in het Actieplan. Je verlaagt misschien op onderdelen de milieu-impact en stelt partijen zoals Greenpeace voorlopig tevreden. Simpelweg verbieden van een paar middelen kan juist goede oplossingen in een breder verband in de weg staan. Met het Actieplan streven we naar een integrale aanpak, waarbij we juist kijken naar het hele 'plaatje', van veredeling, precisielandbouw, bodembeheer en groene middelen. Dan kan (minimaal) gebruik van een middel die op de 'zwarte lijst' staat wellicht juist nodig zijn om de milieu-impact te verlagen. Bovendien moet je rekening houden met voldoende afwisseling van middelen om resistentie te vermijden. Gelukkig zijn er binnen de BO wel partijen die dit uitleggen aan de leden van CBL en FNLI, dus de supermarkten en de levensmiddelenindustrie. Daarbij hoort ook de boodschap dat zij bij hun inkoop dezelfde eisen moeten stellen aan buitenlands product als dat ze doen aan binnenlands product.'

Akkerbouwers

Er wordt in het Actieplan een duidelijke rol beschreven voor afnemers en overheid. Wat moeten de boeren gaan doen en wat gaan ze op korte termijn merken van het Actieplan? 'Allereerst willen we een nulpuntmeting doen onder akkerbouwers. Welke maatregelen nemen ze nu al om bijvoorbeeld de bodem gezond te houden en het organisch stofgehalte in balans? Gebruiken ze biostimulanten en beslissingsondersteunende systemen? En, wat ook belangrijk is, we willen graag weten of ze

de zorgen herkennen die er zijn over plantgezondheid. En dan bedoel ik niet alleen de druk vanuit de maatschappij over het middelgebruik. Maar ook de zorgen over het behoud van een afdoende middenpakket, over hoe de kwaliteit van de bodem het bouwplan en de gewasopbrengsten beïnvloedt. En of zij last hebben van de afnemende biodiversiteit en invloeden van extremer weer. We willen dit in de komende maanden helder krijgen. Daarmee hopen we ook dat iedereen gaat nadenken over deze punten, voor zover ze dat al niet doen natuurlijk. En het mooiste is als iedereen zelf gaat nadenken over hoe hij/zij zelf op zijn/haar bedrijf kan bijdragen aan het waarmaken van de ambities van het Actieplan.'

Niet in beton gegoten

Wat als nu blijkt dat de doelen niet haalbaar zijn of dat accenten anders moeten worden gelegd? Een voorbeeld is de negatieve invloed van de eerder genoemde afwijzing van vrijlaten van CRISPR-Cas. 'Als blijkt dat het Actieplan op onderdelen moet worden bijgesteld, dan gebeurt dat natuurlijk. Het is niet in beton gegoten wat mij betreft. Sommige kritische prestatie-indicatoren, een soort tussentijdse deadlines, zullen ongetwijfeld verschuiven. Belangrijkste functie van het Actieplan is, dat we als akkerbouwsector zelf initiatieven nemen en resultaten laten zien. Dan houden we zelf de regie en laten we ons niet steeds in de verdediging drukken. We hebben ook absoluut partners nodig in dit plan, zowel toeleveranciers als afnemers als beleidsmakers.'

Braafste jongetje van de klas?

Wil Nederland niet, zoals wel vaker, het braafste jongetje van de klas zijn? Werkt de akkerbouwsector dat met dit plan niet in de hand? 'Dat is nadrukkelijk niet de bedoeling van het Actieplan. We proberen de zorgen die er leven in de maatschappij tegemoet te komen. We vragen echter ook om oog te hebben voor onze zorgen, van de akkerbouwers. Zo blijf je met elkaar in gesprek en kun je met gezamenlijke inspanningen vooruit komen. Let wel: dat houdt voor ons ook in dat rentabiliteit voor de akkerbouwers leidend blijft.' Het hele Actieplan is te vinden op www.bo-akkerbouw.nl (zie bij 'publicaties'). Een samenvatting kunt u terug lezen in Genoeg is Beter van december 2017, via www.nav.nl. **NAV**

En wat deed de NAV nog meer in september?

- De NAV heeft een workshop van het Duitse Agri Benchmark over de vergelijking van productie-kosten van aardappelen in de EU-5 landen bijgewoond.
- De NAV heeft een bijeenkomst van de NEPG (North European Potato Growers) bijgewoond. Er is een inschatting gemaakt van aardappeloogst van EU-5 landen. De droogteschade is groot, vooral in België. Het is nog spannend wat de kwaliteit van de aardappelen is. Door de wat latere oogst dan normaal wordt het risico groter. Tijdens de bijeenkomst is ook bekeken of het mogelijk is om de contractvoorwaarden te standaardiseren in de vijf landen. De NAV heeft overleg gehad met VTA en LTO over wat de inbreng vanuit Nederland dan zal zijn.
- De NAV heeft een brief gestuurd aan AVEBE over het uitblijven van communicatie vanuit AVEBE over de gevolgen van de droogte, gevolgd door overleg met de directie van AVEBE. Inmiddels is AVEBE wel naar buiten gekomen met antwoorden.
- Begin september heeft wederom het overleg met de andere vakbonden plaatsgevonden, waar onder meer is gesproken over de gevolgen van de droogte en de plannen voor de waterschapsbelastingen.
- De NAV heeft een zienswijze ingediend op het concept-bestemmingsplan van het buitengebied Zuidhorn (Gr.). De Provincie Groningen heeft diverse gemeenten aangespoord om panden te benoemen als karakteristiek of beeldbepalend, waaronder veel boerderijen.
- De NAV heeft een 'position paper' geschreven voor het rondetafelgesprek met de Vaste Kamercommissie voor Landbouw op 11 oktober. De paper is te vinden op www.nav.nl. **NAV**

Ontwikkelingen Brede Weersverzekering

Er is veel te doen geweest deze zomer over de Brede Weersverzekering (BWV). Het is meestal wel duidelijk hoe wordt omgegaan met schade door wateroverlast, maar droogteschade valt ook onder de verzekering en hier kwamen grote verschillen tussen de verzekeraars tevoorschijn. Daar komt nog bij dat de verzekerde die zijn gewassen beregende en veel kosten maakte om schade te voorkomen, vaak niet voor een vergoeding in aanmerking kwam. Tegelijkertijd is het nu zo, dat de subsidie (65%) van de overheid op de verzekering voor een groot deel wordt teruggehaald door de assurantiebelasting. Zo stroomt Europees geld voor boeren naar de Nederlandse belastingkas. Dit is de NAV al langer een doorn in het oog en daarom hebben wij deze zomer wederom actief gelobbyd om de assurantiebelasting op de BWV op te heffen. Dat gebeurt immers ook bij andere zakelijke verzeke-

ringen zoals de transportverzekering. Wij zijn dan ook zeer verheugd dat Kees van der Staaij van de SGP samen met het CDA een motie heeft ingediend om de assurantiebelasting op de BWV af te schaffen en over het feit dat deze motie is aangenomen in de Tweede Kamer. Dat is een belangrijke stap in het verbeteren van de BWV en het aantrekkelijker maken voor boeren om deel te nemen. Over andere verbeteringen heeft een werkgroep vanuit het Ministerie van LNV, waar ook de NAV aan deelneemt, een advies uitgebracht aan de minister. Het is inmiddels wel duidelijk dat er voor 2019 veel gaat veranderen zodat het nuttig kan zijn om opnieuw een vergelijking te maken van de polisvoorwaarden van de verschillende aanbieders. Om vrij te zijn in uw keuze moet uw lopende verzekering tijdig worden opgezegd. We houden u op de hoogte van het vervolg. **NAV**

Bezoek aan Annie Schreijer

Op 5 september is de NAV op bezoek geweest bij Annie Schreijer, Europarlementariër voor het CDA en lid van de Landbouwcommissie van het Europees Parlement. We hebben uitvoerig gesproken over mogelijkheden om de blokkering van nieuwe veredelings technieken zoals CRISPR-Cas vlot te trekken. Tevens hebben wij onze zorgen geuit over de soja-deal met Amerika, zorgen die werden gedeeld door Annie Schreijer. **NAV**

Keimpe van der Heide biedt Annie Schreijer het NAV-jubileumboek aan.

Agenda

24 oktober 2018: Bestuursvergadering
13 februari 2019: ALV en jaarcongres

Foto voorpagina: Aleid Dik

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 3 november.

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2019 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2019 is de contributie € 100,-. In 2018 betalen de eerste 25 nieuwe leden maar € 25,- tot 1 januari 2019!

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06-15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Ytzen Pieter van der Werff
06 - 20 40 42 66

Regio Noordoost

Berend Jansema
0599 - 326 308

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211